Memo

AAN	Gemeenteraad
VAN	Griffier
ONDERWERP	Motie Financiën Avri, De rekening van de rekenrente, onderzoek
DATUM	10 november 2020

Op 5 november 2020heeft uw gemeenteraad de Motie Financiën Avri, De rekening van de rekenrente, onderzoek aangenomen.

In deze motie spreekt de gemeenteraad uit dat het instellen van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155 van de Gemeentewet een instrument is om een gedegen onderzoek uit te voeren.

Aan de griffier is een tweetal dingen gevraagd:

- te onderzoeken of het mogelijk is om in samenwerking met de acht in de gemeenschappelijke regeling AVRI participerende gemeenten een regionaal raadsonderzoek op te starten en daarover de gemeenteraad voor 10 november 2020 te rapporteren.

- Om samenwerking te zoeken bij de uitvoering van een eventueel raadsonderzoek naar het gevoerde beleid en de financiële gevolgen die deze overdracht van de stortplaats veroorzaakt met de griffie(s) van de gemeente Buren en overige collega gemeentes waar mogelijk deze motie is of wordt aangenomen die samen participeren in de Gemeenschappelijke Regeling AVRI.

In onderstaand memo zal kort worden ingegaan op beide vragen.

Onderzoek mogelijkheden om gezamenlijk regionaal raadsonderzoek
Er is contact gelegd met de griffies in de regio betrokken bij AVRI. Dit heeft vooralsnog het volgende beeld opgeleverd.

Buren
Buren heeft een motie aangenomen inhoudende het zelfde als de eerste bullit van de motie door uw raad aangenomen. Buren heeft zelf nog geen besluit genomen over de vorm van een raadsonderzoek.

Maasdriel
Maasdriel heeft een motie aangenomen waarvan de eerste bullit zelfde inhoud heeft als Culemborg en Buren.

Aanvullend is aangegeven dat als de regionale samenwerking niet tot de mogelijkheden behoort een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155 van de Gemeentewet in te stellen en de griffier opdracht te verlenen een onderzoeksplan op te stellen en dit voor besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad in de raadsvergadering van 10 december 2020. Tot het onderzoeksplan behoort een voorstel tot benoeming van de leden van de onderzoekscommissie.

Gemeente Culemborg
Ridderstraat 250
Postbus 136
4100 AC Culemborg
Tel 0345 477 700
Fax 0345 477 950
Info@culemborg.nl
www.culemborg.nl

West Maas en Waal
West Maas en Waal heeft in de vergadering van 12 november raadsvragen van het CDA geagendeerd en heeft zich dus nog niet uitgesproken over een eventuele motie.

Neder Betuwe
Neder Betuwe heeft een motie aangenomen waarin wordt uitgesproken dat men een onderzoek in regionaal verband wil, in de vorm een onderzoek door een een onafhankelijke persoon met ruime ervaring in het openbaar bestuur op verzoek van de raden de relevante stukken onderzoekt en in gesprek gaat met de provincie en de Avri om de raden duidelijkheid te geven over een aantal vragen, waarbij aandacht is voor:
1. de communicatie en argumentatie van de provincie richting de Avri;
2. de communicatie en argumentatie van de Avri richting de provincie;
3. de communicatie richting de diverse gemeenteraden en de mogelijkheden tot inspraak van deze;
4. hierbij een zo compleet mogelijk beeld wordt gevormd van de argumentatie, communicatie en ondernomen stappen in de vorm van een tijdlijn;

De griffier heeft daar de opdracht:
1. binnen één week een tijdlijn op te stellen om helderheid te krijgen over de informatiestromen vanuit de Avri en het college naar de raad in de afgelopen periode;
2. deze motie te verzenden naar de raden van de andere in de Avri deelnemende gemeenten met het verzoek binnen twee weken te reageren op de vraag of zij de genoemde informatiebehoefte ook hebben en bereid zijn mee te doen en te denken in dit proces;
3. na afloop van die termijn een overleg tot stand te brengen met vertegenwoordigers van de betreffende raden over de te zetten vervolgstappen.

Tiel
Gemeente Tiel zal op woensdag 11 november 2020 een motie vergelijkbaar als Neder-Betuwe behandelen.

West Betuwe
West Betuwe heeft een extra raadsvergadering uitgeschreven op 12 november waar dit onderwerp aan de orde zal komen. Het lijkt er vooralsnog op dat er wel een onderzoek gewenst is, maar de vraag is of dit in dezelfde lijn zal zijn als de andere gemeentes in de regio.

Zaltbommel
Gemeente Zaltbommel heeft een motie aangenomen waarbij het college onder andere wordt opgeroepen om in regio verband “een zwaargewicht” uit het openbaar bestuur aan te stellen die namens de verschillende raden het gesprek voert met de provincie. Deze persoon moet onderzoek doen naar de waarheid achter de verschillende beweringen vanuit zowel AVRI als de Provincie.

Er lijkt dus kort gezegd zeker behoefte binnen de regiogemeentes aan een regionaal onderzoek. In een aantal gemeentes zal er in de loop van deze week waarschijnlijk een uitspraak worden gedaan. Over de vorm van het onderzoek lijkt niet echt consensus te bestaan.

Er zijn gemeentes die eerst een feitenrelaas wensen alvorens te besluiten in welke vorm het onderzoek gewenst wordt. Er zijn gemeentes die het onderzoek graag zien uitgevoerd door een onafhankelijke derde, een “zwaargewicht” uit het openbaar bestuur. Er zijn ook gemeentes die zich duidelijk uitspreken voor een raadsonderzoek via een onderzoekscommissie.

Op basis van het bovenstaande wordt ingeschat dat regionaal optrekken met gemeentes om een onderzoek tot de mogelijkheden behoort.

Samenwerking bij een raadsonderzoek naar het gevoerde beleid en de financiële gevolgen die deze overdracht van de stortplaats veroorzaakt
Er zijn in de afgelopen dagen contacten gelegd met de verschillende griffies om te bekijken welke vorm van samenwerking kan worden gevonden.

Met het instellen van een onderzoekscommissie waarover in de Culemborgse motie wordt gesproken wordt gedoeld op het recht van enquête. In de motie wordt gesproken over 155 Gemeentewet, maar in de gemeentewet ligt het recht van enquête verankerd in 155a van de Gemeentewet. Dit is het recht om als raad zijnde zelf onderzoek te doen. Een dergelijke onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 155a van de Gemeentewet heeft op basis van de Gemeentewet zelfs het recht om betrokkenen onder ede te horen (artikel 155b en 155c van de Gemeentewet). Het recht als raad om onderzoek te doen is wel gericht op het door het college dan wel de burgemeester gevoerde bestuur.

In dit geval gaat het om bestuur dat door het college is gevoerd via AVRI, en gemeenschappelijke regeling. Dat maakt de kwestie gecompliceerd. In de Wet Gemeenschappelijke regelingen is nog geen recht van enquête voor gemeenteraden opgenomen.

Daarnaast schrijft 155a lid 4 Gemeentewet voor dat het een onderzoekscommissie uitsluitend uit raadsleden uit de raad kan zijn. Samenwerking met andere raden lijkt dan erg ingewikkeld te worden.

Het betekent onder andere dat een dergelijke regionale gezamenlijke commissie niet als geheel betrokkenen onder ede zou kunnen horen. Verder is het de vraag of het personeel van AVRI onder ede gehoord zou kunnen worden aangezien zij niet genoemd worden in artikel 155b eerste lid van de Gemeentewet.

Er kan echter wel degelijk een gezamenlijke regionale onderzoekscommissie worden ingesteld, maar deze commissie zal dan vermoedelijk niet gebaseerd kunnen worden op artikel 155a van de Gemeentewet.

In beide gevallen, een regionale commissie niet gebaseerd op of een commissie wel gebaseerd op 155a van de Gemeentewet geldt dat er voor een dergelijke commissie een raadsbesluit nodig is en dat daarin wordt opgenomen wat voor soort onderzoeksplan of vraag/vragen door uw raad wenst mee te geven. En wie in een dergelijke onderzoekscommissie zitting wenst te nemen alsmede welk budget voor onderzoek beschikbaar is. Voor een onderzoekscommissie is daarnaast een verordening nodig.

Gezamenlijk optrekken met de regio behoort daarbij tot de mogelijkheden en in de komende dagen zal er op griffie niveau regionaal overleg zijn om verder te kijken hoe aan de onderzoeksbehoefte vorm kan worden gegeven.